

Skildring av Stjernarps ruin

Återutgivning av text från 1872

En gratis e-bok från
e-boksforlaget.se

**Skildring av Stjernarps ruin
- Återutgivning
av text från 1872**

av Albert Andersson-Edenberg

Redaktör: Josef Robertsson

Copyright © 2016 Mikael Jägerbrand
Virvelvind Förlag, Lysekil
Mer info: www.e-boksforlaget.se

Förord

I den här e-boken får du veta mer om en av landets vackraste ruiner; Stjernarp utanför Linköping.

Vår gratis e-bok ger dig några spännande anekdoter från det här slottets historia samt en vacker illustration.

Texten publicerades under signaturen "E-g." som användes av journalisten Albert Andersson-Edenberg (1834–1913). Den här texten publicerades år 1872 i den svenska tidskriften "Svensk Familj-Journal".

Den här e-boken publicerades på sajten e-boksforlaget.se i mars 2016. Du får gärna länka till den här e-boken eller skicka vidare e-boken till vänner och bekanta. Du får till och med ladda ner den och sprida den vidare på din egen sajt eller blogg - men då kan vi inte göra eventuella ändringar, rättelser eller kompletteringar.

Eftersom den här texten skrevs på 1800-talet så innehåller den mått, ord och personer som inte är så bekanta i dag. Därför har vi kompletterat originaltexten med en kortfattad ordlista.

Skildring av Stjernarps ruin år 1872

Den här texten publicerades ursprungligen år 1872 i tidskriften "Svenska Familj-Journalen" med rubriken "Stjernarps ruin". Texten publicerades under signaturen "E-g." (1834–1913).

Vid sjön Roxens strand, på en plats, som en oändligt rik natur gjort till en af Östergötlands skönaste, ligger Stjernarps ruin, i sitt slag vacker, äfven den. Om det slott, hvaraf denna ruin utgör lemningen, har man helt olika och obestämda uppgifter. Enligt några skulle det hafva varit sex, enligt andra sju och åter enligt andra endast fyra våningar högt. Så mycket vet man dock derom med säkerhet, att det uppbyggdes på 1650-talet af grefve Robert Douglas och att det, jemte de två våningar höga flygelbyggnaderna af sten, den 12 Mars 1789 genom våldeld förstördes eller förvandlades till den ruin, som ännu kvarstår, en skugga af något som en gång varit stort och skönt och som utgjort traktens prydnad och människors stolthet.

På den tiden var Stjernarp ett betydande gods och bibehöll i

detta afseende sin karakter oförändrad till 1822, då egendomen, styckad, såldes till flere ägare. Hufvudgården, sådan den ännu finnes, är dock fortfarande ganska anseelig.

Inga historiska minnen af märkligare art äro förbundna med Stjernarp; det enda, som kan anses hafva en sådan karakter, förvaras i sägner om det nedbrunna slottets tillkomst.

De båda grefvarne Douglas och Lilje, den förre ägare till Stjernarp, den sednare till Löfstad, voro, heter det, goda vänner. Båda, liksom de fleste af denna tids män, deltog i trettioåriga kriget. Der samlade de en rik skörd af gemensamma minnen, uppvuxna ur gemensamma faror och pröfningar. Sådant närmar och sammanbinder, sådant knyter vänskapsband. Lyckligt undslupna krigets blodiga "lek" och hemkomna tyckte de, som på lång tid endast varit skilda af en tunn tältvägg, att afståndet mellan deras egendomar var allt för stort. De öfverenskommo då att bygga hvar sitt slott, båda så högt belägna, att de öfver de susande skogar, de böljande sädesfält och de glimmande insjöar, hvilka skilde dem åt, kunde ses från hvarandra. När ägarne ej längre kunde råkas för att utbyta tankar och bläddra i den gemensamma minnesboken, ville de åtminstone kunna se till hvarandras boning och, om något ovanligare inträffade, gifva hvarandra genom tecken underrättelse derom. Så inrättades mellan de båda slotten ett slags optisk telegraf, hvilkens hufvudsakliga uppgift blef, såsom det påstås, att meddela inbjudningar till gillen och dryckesstämmor.

Bland de många folksägner, hvilka, liksom fantastiska töck-

enbilder, sväfva nästan öfver alla insjövatten, äro äfven några, hvilkas fina inslag blifvit spändt öfver Roxens spegel. Känner man något till arten af den jordmån, der dessa folkets fantasiblomster helst tycka om att slå rot, så kan man väl förstå att ingen plats är lämpligare för sådana sägners handling än der invid ett vatten, hvarest Näcken plägar slå sin harpa för sjödrotningen och hennes hof, reser sig en spöklik ruin, ur hvars skuggor ugglors hemiska skri i stilla midnattstimmar tränger fram och slår den ensamme vandraren med fasa och bakom hvars fönsteröppningar man trott sig se grupper af vålnader hvimla i månskenet, erinrande om de flydda dagar, då Östergötlands adel – artiga svenner, ärr- och ärohöljda hjeltar, och damer, födda systrar till gracerna – här var samlad för att njuta af obegränsad gästfrihet, en från hedenhös god svenskmannased.

En af dessa sägner, som särskilt rör Stjernarp, har S. J. Hedborn poetiskt behandlat i sin bekanta ballad: "Stjernarpa-Fiskare", hvori förtäljes, hurusom fiskaren, "om hvilken hvarenda tärna som fanns i slottet drömde, äfvensom om krona och krans", när han i kolsvart qväll vid sitt bloss utlade svekfulla nät och krokar fick besök af en "jungfru med rosenkind, Som åker på böljan i nattlig vind, Som åker i blänkande silfverkorg" – och hvilken ej var någon annan än "den listiga hafsfrun" sjelf.

"Så smal var hon snörd som en lilja, och grann
I skimrande gördel som azursten,
Och axlarna lyste som ädelsten."

Förgäfves söker fiskaren att undfly faran och frestelsen,
hafsfrun

"Hvälfver omkull sin brudgummes båt,

"Som firar sitt bröllop med rop och med gråt.

"Hos bruden han somnar i blåhvitan säng,

"Och strömkarlen slår på sin festliga sträng;

"Det vågiga sparlakan sänker sig matt,

"Och brudfacklan lyser i mörkan natt.

"Hon lyser ännu både höst och vår,

"Hvareviga qväll, hvarteviga år,

"Så blekt uti dimman på svartan sjö,

"Och flämtar på ensliga strandens snö."

E-g.

Stjernarps ruin. (Efter en äldre gravyr.)

Viktiga ord och personer

E-g.

Andersson-Edenberg, Albert.

[1834–1913] Svensk journalist. Arbetade som redaktionssekreterare på Dagens Nyheter 1865–1873 men är mest känd som chefredaktör på Svenska Familj-Journalen från 1882.

Douglas, Robert.

[1611–1662] Skotsk militär och anfader till den grevliga släkten Douglas. Tjänstgjorde under Gustav II Adolf som fältmarskalk under trettioåriga kriget. Fick titel som greve 1654.

Hedborn, Samuel Johan.

[1783–1849] Poet och psalmförfattare från Östergötland. Umgicks med många författare ur den romantiska skolan. Hans mest kända psalm är "Gläd dig, du Kristi brud" från 1813.

Lilje, Axel.

[1603–1662] Svenskt riksråd och fältmarskalk från Högsby i Småland. Tjänstgjorde som överste under Gustav II Adolf i trettioåriga kriget.

Trettioåriga kriget.

En rad militära konflikter som omfattade större delen av Europa. Kriget pågick mellan 1618 och 1648.

Fler böcker från E-boksforlaget.se

Här är några flera e-böcker från E-boksforlaget.se

Alla titlarna går att hitta hos de flesta e-bokhandlare, i iTunes samt på många bibliotek.

På vår sajt hittar du mer information om böckerna samt länkar.

Ett urval av våra e-böcker

001	"Greby gravfält – det vackraste gravfältet i Sverige"	011	"Hällristningar på Kinnekulle" (1892)
002	"222 galna fakta om filmstjärnor och kändisar"	012	"Forn tidens perioder" (1892)
003	"99 galna fakta du inte visste om bad"	013	"Skäggets historia" (1893)
004	"Hollyhotell – triviaboken om kändisar på hotell"	014	"Midvinterns solfest" (1894)
005	"Sølgudens yxa och Tors hammare" (1899)	015	"Hur gamla är hällristningarna?" (1869)
006	"Svenska djur i folktron" (1898)	016	"Bohusläns bygdeborgar" (1909)
007	"Galna väderrubriker – 155 exempel från kvällstidningarna"	017	"Bohuslänska hällristningar" (1879)
008	"Feniciska kolonier i Skandinavien" (1875)	018	"Kattens kulturhistoria" (1882)
009	"Galna rockstjärnor – 199 otroliga fakta från pop- och rockvärlden"	019	"Ett besök i Venedig år 1878"
010	"250 galna fakta om fotbolls-VM"	020	"Strandgatan i Visby år 1879"
		021	"Märkliga orter i Sverige" (1883)
		022	"Resa på Dalslands kanal år 1877"
		023	"Nyköpings slott" (1877)
		024	"Djurens sömn" (1889)
		025	"Katten i forntida Egypten" (1889)
		026	"Ett besök i Marstrand år 1882"
		027	"Runlejonet i Venedig" (1871)

- 028 "Dryckenskapens faror" (1894)
- 029 "Min resa i Blekinge och Kalmar år 1854"
- 030 "En utflykt på Mälaren år 1871"
- 031 "Kelternas historia" (1883)
- 032 "Jack Uppsprättaren – Världens första bok om seriemördaren Jack the Ripper" (1889)
- 033 "Svear och götar under folkvandringstiden" (1905)
- 034 "Ett dygn på månen år 1870"
- 035 "Blomsterspråket" (1888)
- 036 "Vikingatidens Lund och Birka" (1909)
- 037 "Fynden i Troja" (1878)
- 038 "Skildring af Vestergötland år 1882"
- 039 "Kalmar slotts historia" (1880)
- 040 "Ett besök i Södertälje år 1881"
- 041 "En färd på Donau år 1882"
- 042 "Ringmuren i Visby" (1874)
- 043 "Skildring av Värmland år 1882"
- 044 "Julen på 1870-talet – Skildringar och illustrationer i svenska tidskrifter "
- 045 "Om julens härkomst" (1899)
- 046 "Jomsvikingarnas saga" (1888)
- 047 "Julen i Skåne på 1820-talet"
- 048 "Fredrikstens fästning och Karl XII" (1879)
- 049 "Skildring av Göteborg år 1882"
- 050 "Skildring av Halland år 1882"
- 051 "Skånska fornminnen" (1853)
- 052 "Norrköpings historia" (1871)
- 053 "Ett besök i Waxholm år 1870"
- 054 "Förbindelse mellan Skandinavien och västra Europa före Kristi födelse" (1889)
- 055 "Vadstena slott" (1875)
- 056 "Skildring av Island" (1870)
- 057 "Husaby kyrka" (1899)
- 058 "Besök på Gripsholms slott år 1895"
- 059 "Hällristningarna i Järrestad" (1881)
- 060 "Ett besök i Rom år 1870"
- 061 "Orkidéernas historia" (1894)
- 062 "Besök på Helgoland år 1874"
- 063 "Nyaste och tillförlitligaste Drömboken" (1918)
- 064 "1870-talets bästa tips för frisyr och utseende"
- 065 "Nordens fartyg från hednatiden" (1872)
- 066 "Guide till Uppsala år 1875"
- 067 "Skildring av Blekinge år 1882"
- 068 "Kyrkoruinen S:t Katarina i Visby" (1877)
- 069 "Anmärkningar rörande figurteckningar från forntiden" (1842)
- 070 "Skildring av Bohuslän år 1882"
- 071 "Gripsholms slott" (1877)
- 072 "Skildring av Dalsland år 1882"
- 073 "Skildring av Närke år 1882"
- 074 "Skildring av Öland år 1882"
- 075 "Lyxens historia" (1870)
- 076 "Skildring av Stockholm år 1882"
- 077 "Sveriges 33 mest sevärda vikingaplatser"
- 078 "Skildring av Västmanland år 1882"

- 079 "Skildring av Härjedalen år 1882"
- 080 "Ett besök i Strängnäs år 1874"
- 081 "Ett besök i Visby år 1906"
- 082 "Skildring av Gästrikland år 1882"
- 083 "Skildring av Jämtland år 1882"
- 084 "Gaffelns historia" (1889)
- 085 "Hervars och Hedreks saga" (1888)
- 086 "Gråfkistor af klufna och urhålkade stockar" (1894)
- 087 "Bohus fästning" (1869)
- 088 "En resa på Rhen år 1866"
- 089 "Skildring av Gotland år 1882"
- 090 "Falu grufvas historia" (1864)
- 091 "Den svenske solguden och den svenske Tyr" (1906)
- 092 "Rundtur i södra Frankrike år 1880"
- 093 "Sveriges hundraser" (1880)
- 094 "Sagan om Ragnar Lodbrok och hans söner" (1880)
- 095 "Borgholms slottsruin" (1878)
- 096 "Vårt solsystem" (1878)
- 097 "Carl Larssons Uppsala-tempel" (1908)
- 098 "Sverige och vikingafärderna västerut" (1924)
- 099 "Ett besök på Djurgården sommaren 1868"
- 100 "Hilmas Alaska" Resguide till guldgräverskans trädgård av cement.
- 101 "Skildring av Ångermanland 1882"
- 102 "Ölands fornminnen" (1874)
- 103 "Sigtunas tidiga historia" (1872)
- 104 "Tors hammare" (1872)
- 105 "Skildring av Dalälven år 1876"
- 106 "Helgeandskyrkan i Visby" (1878)
- 107 "Hällristningarnas ålder" (1869)
- 108 "Fyndet av vikingaskeppet i Gokstad år 1880"
- 109 "Sherlock Holmes: »Gloria Scott»"
- 110 "Sherlock Holmes: Beryllkronan"
- 111 "Sherlock Holmes: De fem apelsinkärnorna"
- 112 "Sherlock Holmes: De rödhårigas förening"
- 113 "Sherlock Holmes: Den avhuggna tummen"
- 114 "Sherlock Holmes: Den blå karbunkeln"
- 115 "Sherlock Holmes: Den försvunna brudgummen"
- 116 "Sherlock Holmes: Den försvunna kapplöpningshästen"
- 117 "Sherlock Holmes: Blodbokarna."
- 118 "Sherlock Holmes: Det spräckliga bandet. "
- 119 "Sherlock Holmes: Den grekiske tolken"
- 120 "Sherlock Holmes: Musgraves ritual"
- 121 "Sherlock Holmes: Det gula ansiktet"
- 122 "Sherlock Holmes: Det hemlighetsfulla mordet vid skogssjön"
- 123 "Sherlock Holmes: Den hemlighetsfulle patienten"
- 124 "Sherlock Holmes: Börsmäklarens biträde"

- 125 "Sherlock Holmes: En skandal i Böhmen"
- 126 "Sherlock Holmes: Krymplingen"
- 127 "Sherlock Holmes: Lorden och hans rika amerikanska brud"
- 128 "Sherlock Holmes: Mordet i Reigate"
- 129 "Sherlock Holmes: Tiggaren med den kluvna läppen"
- 130 "Skildring av Södermanland år 1882"
- 131 "Våra fornminnen – vad de lära oss" (1916)
- 132 "Kanalbyggen på planeten Mars" (1888)
- 133 "Ett besök i Ystad år 1872"
- 134 "Petras helgedomar" (1921)
- 135 "Ett besök i Boxholm år 1885"
- 136 "Resor med luftballong år 1873"
- 137 "Ett fartyg från vikingatiden – fyndet av Tuneskeppet 1867"
- 138 "Skildring av Östergötland år 1882"
- 139 "Ännu fler galna rockstjärnor – 200 otroliga fakta från pop- och rockvärlden"
- 140 "Sveriges fasta fornlämningar från hednatiden" (1901)
- 141 "Förstörda fornminnen i Bohuslän år 1924"
- 142 "Guide till biskötsel" (1885)
- 143 "Ett besök i Roms katakomber år 1870"
- 144 "Skildring av Riseberga klosterruinerna" (1874)
- 145 "Citatboken. 222 kändisar om sin ålder och om att bli gamla"
- 146 "SVT-skandaler 1. Den otroliga historien: Så blev "På spåret" filmerna olagliga"
- 147 "Fyra skadade är mindre än fem döda – 444 tjuvlyssnade citat på en kvällstidning"
- 148 "Sherlock Holmes: En studie i rött"
- 149 "Forn tidens sjörövare i Medelhavet" (1870)
- 150 "33 Viking places to visit in Sweden – guidebook to ruins and museum"